

**UNDERVISNINGS
MINISTERIET**

Undervisningsudvalget
Christiansborg

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf.: 32 92 50 00
E-mail: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR-nr.: 20453044

Svar på spørgsmål 43 (Alm. del):

I brev af 7. november 2018 har udvalget stillet mig følgende spørgsmål:

5. december 20188
Sagsnr.: 18/14631

Spørgsmål 43:

”Vil ministeren i forlængelse af samråd om karakterer og præstationskultur i gymnasiet, jf. UNU alm. del – samrådssp. E–G redegøre for de seneste 10 års nordisk forskning om karakterernes betydning for elevernes motivation?”

Svar:

I nedenstående bilag opgøres udvalgte forskningsresultater om karakterers betydning for motivation fra hhv. Danmark, Norge og Sverige fra perioden 2008-2018. Undervisningsministeriet har ikke haft mulighed for at udarbejde et udtømmende litteraturstudie af de seneste 10 års nordiske forskning om karakterers betydning for elevers motivation.

Med venlig hilsen

Merete Riisager

Danmark

Årstal	Forfatter	Titel	Kort resumé
2018	Katznelson, N. og Louw, A. V. Aalborg Universitetsforlag. Ungdomsliv.	”Karakterbogen – om karakterer, læring og elevstrategier i en præstationskultur.”	<i>Fra konklusion (s. 93):</i> ”Undersøgelsen peger på en ubalance mellem en præstationskultur og en mestringskultur i dele af ungdomsuddannelserne. (...) I analyserne af hhx og stx-elevernes måder at deltage i undervisningen på, kan eleverne siges at være bærere af både en offensiv og en defensiv præstationsorientering. Det vil sige, at eleverne på den ene side oplever (gode) karakterer som motiverende, og at karaktererne kan få dem til at gøre sig umage, skabe autoritet omkring læreren og seriøsitet omkring skolen og undervisningen. Omvendt fører de defensive dimensioner af karaktergivning også til oplevelse af pres, og eleverne mister lysten til opgaven eller skolen, når karaktererne ikke opleves som gode. De defensive dimensioner bidrager altså til at mindske elevernes motivation og skabe demotivation i forhold til skolen.”
2017	Nielsen A. og Lagermann, L. DPU, Aarhus Universitet.	”Stress i gymnasiet – hvad der stresser gymnasieelever og hvordan forebyggelse og behandling virker med ’Åben og Rolig for Unge’”	Eleverne anstrenger sig konstant for at præstere bedst muligt, fordi karakterer er afgørende for deres fremtid, videre uddannelse, karriere og succes i livet. Kampen for høje karakterer skaber konkurrence både fagligt og socialt: der kæmpes i klasserne om at blive bemærket som dygtige af lærerne, der bedømmer og tildeler karakterer.
2016	EVA. Danmarks Evalueringsinstitut.	”Karaktergivning i gymnasiet - En undersøgelse af, hvordan lærere giver karakterer, og hvordan karakterer påvirker elevens tilgang til læring.” Danmarks Evalueringsinstitut.	<i>Resume (s. 12-13):</i> <i>Eleverne bruger karakterer som et pejlemærke for fagligt niveau</i> Karakterer fungerer på flere måder som et pejlemærke for eleverne i gymnasiet. For det første kan karakterer i 1. g være med til at spore de nye gymnasieelever ind på, hvordan niveauet og kravene ændrer sig fra grundskolen til gymnasiet. For det andet bruger eleverne løbende karakterer, fx i forbindelse med afleveringer eller i form af standpunktskarakterer, som indikator for deres faglige niveau i de enkelte fag og for, om de er på rette vej. For det tredje giver karakterer eleverne en indikator for, hvilke muligheder for videre uddannelse de har. Nogle elever justerer deres indsats i gymnasiet efter, hvilket karaktergennemsnit de behøver for at blive optaget på deres drømmeud-

		<p>dannelse.</p> <p><i>Tre forskellige tilgange til karakterer blandt eleverne</i></p> <p>Eleverne har meget forskellige tilgange til karakterer, og der er betydelig forskel på, hvor meget eller hvor lidt karakterer fylder for dem i deres daglige skolegang. De interviewede lærere og elever beskriver samlet set tre typer af tilgange blandt eleverne: en interesseorienteret tilgang, en karakterorienteret tilgang og en karakterdistanceret tilgang:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Den karakterorienterede elev har karakterer som hovedfokus i gymnasiet og arbejder strategisk på at få høje karakterer. ○ Den interesseorienterede elev har primært fokus på de fag, han eller hun interesserer sig for, og ser ikke karakterer som det primære mål. ○ Den karakterdistancerede elev får typisk lave karakterer og beskytter sig mod nederlag ved at signalere distance og afstandstagen til skolearbejdet. <p>Alle tre tilgange er til stede i gymnasiet i dag, men det er forskelligt fra skole til skole og fra klasse til klasse, hvor meget karakterer fylder for eleverne. Nogle elever peger på, at et stort fokus på karakterer i undervisningen og blandt klassekammeraterne kan betyde, at man som elev kan blive presset væk fra en interesseorienteret tilgang og i retning af enten en karakterorienteret eller en karakterdistanceret tilgang.</p> <p><i>Karakterer har betydning for elevernes tilgang til læring</i></p> <p>Lærere og elever i undersøgelsen er enige om, at karakterer i forskellig udstrækning kan have betydning for læringskulturen. Nogle lærere og elever beskriver, at karakterer kan have en positiv effekt ved at understøtte en målrettet og seriøs tilgang til læring, fordi karakterer kan bruges af læreren til at signalere, at undervisningen er vigtig. For andre lærere og elever i undersøgelsen fylder det mere, at et stort karakterfokus kan have en række uhensigtsmæssige konsekvenser for elevernes tilgang til læring.</p> <p>Lærere og elever peger på, at karakterer for nogle elever kan skabe en cost-benefit-tilgang til læring, hvor eleverne tilrettelægger deres indsats i fagene ud fra en overvejelse om, hvordan de kan få mest ud af det karaktermæssigt – og ikke nødvendigvis lære mest. Præstation og læring behøver ikke at</p>
--	--	--

			være hinandens modsætninger. Men eleverne oplever selv, at karakterer kan betyde, at de bliver snævert fokuserede på at præstere og demonstrere evner frem for på at lære og tilegne sig nye kompetencer. Det kan medføre, at de koncentrerer sig om lige præcis det, der skal til for at få en god karakter, frem for at arbejde med forskellige kompetencer og en bredere nysgerrighed i faget.
2015	Ulriksen, L. og Andersen, H	”Hvad sker der med vores uddannelser? – Læringsmæssige konsekvenser af karakterer”	I denne artikel analyseres effekterne af karakterer og karaktergennemsnit som optagelseskrav til de gymnasiale og de videregående uddannelser. En stigende fokusering på karakterer viser sig at have omfattende læringsmæssige konsekvenser.

Norge

Årstal	Forfatter	Titel	Kort resumé/link
2016	Krogstad, H. Masteroppgave i pedagogikk. Det utdanningsvitenskapelige fakultet. Universitetet i Oslo.	”Karakterskalaen og fremragende prestasjoner. En litteraturstudie og sammenlignende analyse av karakterskalaen i Norge og Nederland”	https://www.duo.uio.no/handle/10852/52205 <i>Hovedkonklusjoner:</i> Studien viser at det er utfordringer knyttet til forståelsen av fenomenet uttrykt begavelse, og da også fremragende prestasjoner, hovedsakelig fordi begavelse kan opptre innen ulike fagområder, som det er vanskelig å måle, vurdere og identifisere på samme måte og i samme grad av presisjon, noe som påvirker hvordan nivå og begavelsens innhold konkretiseres. Dette kan belyse hvorfor det er problematisk å komme til enighet innen fagfeltet. Begrepsmessig kobler nivå- og skalatematikken begavelsesfeltet og karakterskalaen. Den sammenlignende analysen viser at på grunn av ulik utforming og bruk, så muliggjør den 10-delte nederlandske karakterskalaen i større grad artikulering av fremragende prestasjoner i et mer avgrenset nivå, enn den 6-delte norske karakterskalaen hvor et bredere spekter av gode prestasjoner inkluderes, men at de to karakterskalaene benytter relativt lik verbal beskrivelse av toppnivå. Det er relevant å peke på at den nederlandske skalaen følger et mindre sømløst nivåspekter, og skalaen på 10 trinn bidrar til å skille seg tydelig fra 6-trinnskalaen som benyttes i flere land og systemer. Fremragende prestasjoner uttrykkes med andre ord ikke tydelig i en egen kategori, slik karakterskalaen er utformet og brukes i dagens Norge. Fremragende prestasjoner tildeles i likhet med prestasjoner som har svart på hva oppgaven har

			bedt om, men ikke nødvendigvis kan betegnes fremragende, også karakteren 6/A. Dagens utforming av karakterskalaen muliggjør ikke at kun fremragende prestasjoner bevilges toppkarakteren, uten å rokkere om på bruken av karakterskalaen, og da skyve andre prestasjoner karaktermessig nedover på skalaen.
2012	Richardson, M., Abraham, C., & Bond, R	“Psychological correlates of university students' academic performance: A systematic review and meta-analysis.” <i>Psychological Bulletin</i> , 138(2), 353-387.	http://psycnet.apa.org/record/2012-04281-001 <i>Abstract:</i> A review of 13 years of research into antecedents of university students' grade point average (GPA) scores generated the following: a comprehensive, conceptual map of known correlates of tertiary GPA; assessment of the magnitude of average, weighted correlations with GPA; and tests of multivariate models of GPA correlates within and across research domains. A systematic search of PsycINFO and Web of Knowledge databases between 1997 and 2010 identified 7,167 English-language articles yielding 241 data sets, which reported on 50 conceptually distinct correlates of GPA, including 3 demographic factors and 5 traditional measures of cognitive capacity or prior academic performance. In addition, 42 non-intellective constructs were identified from 5 conceptually overlapping but distinct research domains: (a) personality traits, (b) motivational factors, (c) self-regulatory learning strategies, (d) students' approaches to learning, and (e) psychosocial contextual influences. We retrieved 1,105 independent correlations and analyzed data using hypothesis-driven, random-effects meta-analyses. Significant average, weighted correlations were found for 41 of 50 measures. Univariate analyses revealed that demographic and psychosocial contextual factors generated, at best, small correlations with GPA. Medium-sized correlations were observed for high school GPA, SAT, ACT, and A level scores. Three non-intellective constructs also showed medium-sized correlations with GPA: academic self-efficacy, grade goal, and effort regulation. A large correlation was observed for performance self-efficacy, which was the strongest correlate (of 50 measures) followed by high school GPA, ACT, and grade goal. Implications for future research, student assessment, and intervention design are discussed. (PsycINFO Database Record

			(c) 2016 APA, all rights reserved)
2008	Bonesrønning, H	“The Effect of Grading Practices on Gender Differences in Academic Performance”	<p><i>Fra abstract:</i></p> <p>First, it is shown that girls are exposed to easier grading than boys. Thereafter, evidence is provided that both boys and girls are negatively affected when the teacher practises easy grading. Some exploratory analyses that make use of information about the students' school motivations are provided to make sense of these findings.</p>

Sverige

Årstal	Forfatter	Titel	Kort resumé/link
2015	Lundahl C. m.fl Delrapport från SKOLFORSK-projekt. Swedish Research Council.	”Betygens Geografi – forskning om betyg och summativa bedömningar i Sverige och internationellt”	<p>http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:811676/FULLTEXT01.pdf</p> <p><i>Fra abstract:</i></p> <p>Based on what we found in our overview, we have some recommendations. There are clear results, which at least should lead to caution about further lowering of the age when pupils meet their first grades. It is also important that the Swedish current grading system is better evaluated in relation to different teachers, subjects and groups of pupils. Grades do not work the same for everyone. It is also important to consider how we evaluate students' performance and whether it is possible to combine more models with each other, so that we can get better data of for example "value added" character, and to be able to follow the development of knowledge over time. Our study also shows on several different levels of difficulties in the translation of research findings and information on education between different countries and contexts. We suggest that teachers' autonomy in assessment systems, no matter what they look like, is perhaps the most important factor for them to work in purpose of support learning and development, at all levels. Therefore, it is also of great importance, not only for the government to pay attention to voice of teachers, but to provide teachers with the possibility to obtain further training on grading and assessment. Equally important, this aspect of teaching should be an even more marked feature of teacher education.</p>
2015	Klapp, A. Göteborgs universitet.	”Bedömning, betyg och lärande”	Lärares bedömningspraktik har visat sig vara ett kraftfullt verktyg för att påverka hur väl elever

	Utbildningsvetenskapliga fakulteten. Institutionen för pedagogik och specialpedagogik.		lyckas i skolan. I bästa fall kan den leda till ett ökat lärande och bättre prestationer hos elever – i värsta fall till minskat lärande och sämre prestationer. Hur elever bedöms i skolan påverkar deras syn på sig själva, deras självkänsla, hälsa och livsval. Eftersom betyg i Sverige används som instrument för urval till vidare utbildning har de stor betydelse för elevernas framtida liv.
2014	Klapp, A. Department of Education and Special Education, University of Gothenburg.	”The effect of being graded on later achievement: evidence from 13-year olds in Swedish compulsory school.”	<p>https://www.researchgate.net/publication/265167249_The_effect_of_being_graded_on_later_achievement_evidence_from_13-year_olds_in_Swedish_compulsory_school</p> <p><i>Abstract:</i></p> <p>The purpose of the study was to investigate how grading of students in primary school affected achievement measured by grades one year later, and how the effect varied as a function of cognitive ability, gender and socio-economic status. The data derive from The Evaluation Through Follow Up longitudinal project. Through a national curriculum change one group of students received grades and one group of students did not receive grades in the 6th Grade, while both groups of students received grades in the 7th Grade. A quasi-experimental design was thus created, with two comparable groups of students. The subjects were 8558 students born in 1967. Several multiple regression models were fitted to the data. The results showed no main effects of grading on subsequent achievement, but there were important differential effects: graded students with low cognitive ability received lower subsequent grades. The results also showed interaction effects between gender and grading and between gender and cognitive ability.</p>
2008	Lekholm, A. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis	”Grades and grade assignment: effects of student and school characteristics”	<p>https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/18673</p> <p><i>Fra abstract:</i></p> <p>The results showed that grades are multidimensional and a structure was found that separated the variance in grades into subject-specific dimensions in Swedish, English and mathematics, and into a single common grade dimension. At both the individual and school levels, the largest part of the variance in grades was due to achievement in the different subject areas, measured by the national tests. At both levels, the common grade dimension cut across the three subject grades, which sug-</p>

			<p>gests that grades are influenced by factors other than just cognitive abilities. Gender differences were discovered in the Swedish, English and common grade dimensions, with girls having a higher value on these three dimensions at the individual level. Analyses of mediating relations showed that student motivation fully explained the gender differences in the English and common grade dimensions and a major part of the variance in the Swedish dimension. Thus, one explanation why girls receive higher grades is that they have a higher motivation for schoolwork and learning. The results also showed a strong positive relation between parental education and the Swedish, English and mathematics dimensions, whereas at the school level there was a negative relation between parental education and the common grade dimension. The substantial negative relation between parental education and the common grade dimension may be due to compensatory grading practices where schools with a large proportion of students with less well-educated parents have a higher value on this dimension. School level analyses showed that some school characteristics relate highly to grades but, when controlling for parental education, all the relations decreased and, in most cases, became non-significant. A strong positive effect of independently-operated schools on grades was shown to be primarily due to independently-operated schools having students with a higher level of parental education.</p>
--	--	--	--